

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYELET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó minden közlemény a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendő (O-vár, Bástyá-utca 9. sz.)	A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt. körü tagsági díj 1 frt, mely Gebhardt Döme pénztárnoknak küldendő Kolozsvárt. („Hója“ szőlő.) A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4. §.)	Egyleti tagok, a 2 frt rendes, illetőleg 1 frt körü tagsági díjért ugy az „Erdélyi Gazdá“-t, mint a „Méhészeti Közlöny“-t díjtalanul kapják.
---	--	--

IV-ik évfolyam.

1889. december 15.

24. szám.

Méhésztársainkhoz.

Midőn lapunk jelen számával az utolsót nyújtjuk át olvasóinknak ebben az évben: nyugodtan bizzuk az Önök megbíralására egy évi munkálkodásunkat. Nem kérkedünk az elvégzettekkel. De az önvád súlyát se érezzük. Belátjuk, hogy a teendők végtelenségéből csak az emberi véges erő szűk mértékével merithetünk s vajmi sok van még előttünk az elvégzendőkből. de megnyugszunk azon, hogy czéltudatosan törekedtünk a legtökéletesebb felé és munkásságunk közepett egy pillanatig se feledkeztünk meg feladatunkról.

E tudatban keressük a jogczimet arra, hogy a méhészet barátjai támogatását kérjük továbbra is. És abban, hogy a napról-napra fokozódó érdeklődés és szellemi erők tömörülése okán, viszont mi is ígérhetjük, hogy fokozatosan többet tehetünk az igények kielégítésére.

A méhész-egyleti tagok jövőre is ingyen fogják kapni az „Erdélyi gazda“ czimű jeles gazdasági szaklapot és a „Méhészeti Közlönyt“.

A m.-egyleti rendes tagsági díj egész évre 2 forint; körü tagsági díj 1 forint.

Ha valamely községből egyszerre és együttesen 10 tag jelentkezik s egyszersmint a tagsági díját is beküldi, mint körü tagok, **egy forint** évi tagsági díjért ugy a „M. közlöny“, mint az „Erdélyi gazdát“ kapni fogják.

E rendkívüli kedvezményen kívül részt vesznek a körü tagok is, az alapszabályok értelmében évenként

tartandó egyleti kisorsolásokban; igényt tart hatnak, kedvezményes árban, az egyleti méz termeshez, a mennyiben s a j á t s z ü k s é g l e t ö k r e igénylik és elnökségünk a méhészeti kellékek, különösen kaptárak beszerzését díjtalanul közvetíti.

Előfizetés külön az „Erdélyi gazdára“, vagy külön a „Méhészeti közlönyre“ nem fogadtatik el s a „Méhészeti közlöny“ kizárólag csak a rendes és körü tagoknak küldetik meg (az „Erdélyi gazdával“ együtt.)

Egy forint évi körü tagsági díj kedvezményben részesítettnek: tanítók, körjegyzők, községi előjárók, községek és községi oskolák, a mennyiben ezek a tagságra való beiratkozás alkalmával a tagsági díjat is beküldik.

A tagsági díj Gebhardt Döme, egyleti pénztárnokhoz küldendő, Kolozsvárt. (Post restant.)

Az elnökség.

A mi piacunk.

Magyarország méhészei a legnagyobb elismeréssel tartoznak Baross Gábor kereskedelemügyi miniszternek, a méhészet érdekében legujabban tett intézkedéséért, mely, a méhészet emelkedésének hathatós rugója leend. Nagy köszönettel tartozik a méhészközönség Német Imre miniszteri tanácsos rnak, ki nemes lelkesedéssel csüng az eszmén s a kezei között levő fontos méhészeti kérdések csomóit, bizonyára, mindyájunk óhajta szerint fogja megoldani.

A kormány képviselte jelenlétében megtartott, októberi enquete tárgysorozatából kitünik, hogy nemcsak azok a bajok ösmeretesekek, melyek a méhészet fejlődésének akadályai, hanem az eszközök is, melyek a méhészeti érdekek védelmére rendelkezés alatt állanak.

Elvégre eljött az ideje, hogy az akarat helyére a tények állítsanak. Nehány éve már, hogy csak a reménnyel táplálkozunk, visszagondolva a mult időkben, az állam segítségével létesített országos méhészeti kiállításokra, melyeknek élénk versenye és mozgalma időről-időre, egy-egy erőteljes lökést adott a méhészet fejlődésének és terjeszkedésének. A szigorúan betartott gazdálkodási rendszer a fejlődés eme hathatós eszközeit kivette kezeink közül. Mert pusztán önerőnken nem tudtuk megszerezni, legfőként a költségfedezet hiánya miatt, hogy nem említsük e helyütt a többi és nem tárgyilagos okokat

A Budapesten tervezett állandó kiállítás nem pótolja ugyan mindazt, a mit várhattunk az időről-időre rendezett országos kiállításoktól. Mert inkább csak a szorosabb értelemben vett kereskedelmi célokra lesz támogatására; de, ebben a tekintetben sokkal több előnyöket fog nyújtani, mint a mit a rövid időtartamra szabott országos kiállításoktól várhatunk.

Az egyletek törekedjenek, hogy az országos kiállításokkal minél gyakrabban nyissák meg a szabad verseny terét, melyek egyszersmint a fejlődést jótékonyan befolyásoló érintkezési pontok. De mindenek felettvalónak tartjuk az állandó és biztos piacot, melyen találja meg minden méhész a becsületes és szorgalmas munka megfelelő anyagi jutalmát.

Hogy ez a piac állandó és biztos lehessen, nemcsak valamennyi méhész-egylet és termelő egybehangzó hozzájárulása szükséges, hanem szükséges másfelől a magas kormány anyagi támogatása is.

Az állandó kiállításnak is meg kell küzdenie a kezdet nehézségeivel. Bármily szakszerű legyen is a kezelés: aligha számíthatunk arra, hogy a megnyitás első időszakában elérni a kiadás és bevétel oly kedvező arányát, mely mellett egyes termelőre, kezelési költség czimén ne kelljen tulságosan magas százalékot kiróni. E százalék magasra emelése esetén a termelők más piacot keresnének. A miniszteriumra vár tehát a feladat, hogy a mennyiben az állandó kiállítás megnyitása első időszakában megfelelő forgalom nem érhető el: későbbi visszatérítés fenntartása mellett, gondoskodják a költség fedezetéről.

Még egy másik fontos kérdés, a termelőnek adandó előleg. Az állandó kiállítás tulajdonképeni feladatának akkor felelne meg tökéletesen, ha az oda, eladás céljából elhelyezett árakra, különösen pedig a méz és viaszra, melyek általánosan elősmert forgalmi tárgyak: megfelelő előleget adna, a termény értékének bizonyos összegéig. A szegényebb osztályhoz tartozó termelő, tudjuk, akárhány esetben kénytelen elvesztegetni termését úgy mézben, mint egyébben, a miatt, mert meg van szorulva. Az előlegek adása által az állandó kiállítás nemcsak a termelő, hanem a saját érdekét is előmozdítja, a mennyiben az előlegre elfogadott árak után járó eladási százalékot annak idejében megkapja. E mellett soha sem fenyegetheti az a veszély, hogy az adott előleget elveszíti, mert az áru rendelkezésre

áll biztosítékul s annak eladása alkalmával, levonás által gondoskodhatik úgy az előleg megtérítéséről, mint a mérsékelt megállapított kamat levonásáról is. Az előleg-adás megtagadása sok esetben azt fogja eredményezni, hogy a megszorult termelő más piac felé fordul; oda, a hol termése után a vételért készpénzben azonnal megkapja, habár kisebb mennyiségben is, mint a mennyit a nagyobb kereslet okán a kiállításon kapott volna.

Csak sajnálhatjuk, hogy ez a fontos kérdés az enqueteen nem lett megbeszélés tárgya s így, nem ösmerhetjük az eszme ellen felhozható érveket, melyek között, kétségen kívül első helyen állhatna a megfelelő forgalmi tőke hiánya. De épen azért, mert az előlegezendő összegek az elveszés veszélyének semmi esetre kitéve nem lehetnek, — semmi akadály sem állhatja útját annak, hogy az állam becsásson rendelkezésre bizonyos összeget e célra, az állandó kiállítás igazgatósága rendelkezés alá; de megvagyunk győződve arról is, hogy ily szilárd alapokon nyugvó pénz-üzletet bármelyik bankház készséggel elvállalna.

Óhajtandó továbbá, hogy a miniszter legfőbb protektorsága alatt létesítendő állandó kiállítás igazgatóságával a méhész egyletek által folytatandó üzleti levelezések portómentessége is megadassék. Az a kapocs, mely az állandó kiállítás és a méhész-egyletek között fog létezni, az egyleteket sürű érintkezésre utalja. E mellett az egyleteknek a tagokkal való érintkezése is megsokszorozódik. Önkényt következik, hogy a levelezések évente jelentékeny kiadást kell, hogy eredményezzenek. Tehát nemcsak a munka fog tetemesen szaporodni, hanem az anyagi terhek is. Ha az egyletek megbírnák e kiadási többletet, tulajdonképeni céljuk hátránya nélkül, bizonyára, teljes készséggel teljesítenék, mert mindenik egylet egyaránt lelkesedik a közérdekért. De egyik egylet se ment az anyagi gondoktól és újabb megterhelhetés az egyletek céljait más irányban nehezíthetné meg. Azt se lehet felhozni, hogy rossz precedens lenne más egyletekkel szemben. Mert a méhész-egyletek kizárólag nemzetgazdasági célú szolgálnak s így, államérdekkel előmozdításáért fáradoznak. És pedig annyira önzéstelenül, hogy a méhész-egyletek legtöbbször egyetlen hivatalnokának se ad fizetést vagy tiszteletdíjt. Megelégesznek az elősmert jutalmával, megnyugtattja az a tudat, hogy a köz- és nemes cél érdekében fáradoztak. A méhészeti célok a polgárság jólétének emelését is célozzák a így, az adófizetési képesség fokozásával sokszorosán pótolják azt a csekély veszteséget, mi, az üzleti levelezések portómentességével az államra háramlik. —

Az idegen méhek jellemzőbb válfajainak rövid ismertetése.

(Vége.)

Az afrikai méhek, nagyság tekintetében az egyiptomi és a német méhek közt állanak. Hátpajzsuk vöröses, szőrzetők szürke, sárga, vagy világos barna. Ösmertebbek: a

fokföldi méh, Abessiniai, Senegambiai, Algiriai, Guineai és a Madagaskári méh.

Az újabb megfigyelések kétségtelenné tették, hogy Amerikának honos méhei nem voltak. A benszülöttek a méhet a fehér ember legyének nevezik. Európából 1763 évben vitetett át az első méhcsalád; tehát 125 évvel ezelőtt. Ausztráliának sem voltak méhei, csak 40 évvel ezelőtt lett 100 család az angol kormány által Németországból oda szállítva.

Az újvilág mézet gyűjtő rovarai, melyek tévesen, fulánk nélküli méheknek nevezettek: építés és élettani tekintetben, annyira eltérnek a mézelő méhtől, hogy azok, ma már egészen más, a Melippon és Trigonon osztályokhoz soroztatnak. A Melippon számtalan válfaja Braziliában fordul elő, melyek nálunk aligha megélnének, azon egyszerű oknál fogva, mert csak 20—22 R^o-nál repülnek ki. Különben a Melippon valamennyi válfaja mézet, himport és vizet hord, mint a méhek, de építménye nem is hasonlít emezéhez. A czellák fazék alakúak és általában szabálytalanul építvők. A fiasításra épített sejt, egyszeri használat után lerágatják. A mézet tartó czellák, helyesebben mondva, fazakocskák, madártojás nagyságúak és viaszból vannak építve. Fulánkjuk hiánya miatt rágó szerveiket használják védelmül, melyek erősen ki vannak fejlődve. Harapás közben nedvet bocsátanak a sebbe, mely heves fájdalmat és másnapra dagadást idéz elő. Európában, mint már előbb is említém, a Melippon soha sem lesz képes megélni, mivel 15 R^o-on alól elhal.

Hazájokban is csak kevés mézet gyűjtenek és építményük szintén kevés viaszt ad.

A Trigononok fulánk nélküli, szunyog alaku mézgyűjtők és az előbbienektől csak abban különböznek, hogy még magasabb hőmérséknel repülnek ki, t. i. 24 R^o-nál.

Wieder József.

A méhek téli itatása.

E kérdés nagy port vert fel, különösen a külföldi szakirodalomban. Olyan éles harcz fejlődött ki fölötte, mint nálunk, annak idejében a keret-méret, vagy akár csak a Neiszer-kaptár ügyben. Kitünő méhészek vitatkoztak a téli itatás mellett és az ellen. Hogy melyik párt érdemli meg a győzelem-babért: a tollharcz nem döntötte el. Végre Dennler, olvasóink előtt is bizonyára ösmert, derék veterán méhész és a méhészeti szakirodalom egyik kitünősége, úgy kísérlette meg a végmegállapodásra jutást, hogy az általa ösmert, jelesebb méhészek véleményét kikérte s közölte az elszász-lotharingiai méhészek lapjában. Dennler kérdő pontokat küldött szét a méhészekhez, melyek egyikében batározott választ kér arra, hogy „mit tartanak a méhek téli itatásáról.”

A külföldi méhész-tekintélyek legnagyobb része oda nyilatkozott, hogy a méhek téli itatása nemcsak hogy felesleges munka, hanem veszedelmes is. A méhek téli háborgatása könnyen helyrehozhatatlan bajokat okozhat. Ezért, óvakodni kell a téli itatástól. Némelyek épen esztelen ségnek tartják.

Dr. Dzierzon is véleményt adott ebben a kérdésben. Szerinte azonban csak addig nem tanácsos a méheket itatni, míg elkezd a fiasítást.

Günther is azon kevesek közé tartozik, kik a téli itatás mellett vannak. De ő is csak azon családoknál ajánlja, melyek könnyen kijegecedő mézzel lettek télire ellátva.

Részünkről is a mellett vagyunk, hogy ne háborgassuk télen méheinket. Csak a legnagyobb szükségben folyamodjunk a téli itatáshoz, ha t. i. meggyőződünk, hogy a méhek víz-hiányban szenvednek. Ezt elárulják nyughatatlanságuk által. Az előrelátó méhész, a méhek téli elhelyezése alkalmával gondoskodik megfelelő folyékony mézről, de kirepülés előtt ne háborgassa. Bármily óvatosan végezzük télen az itatást: a méhek fölzudulnak, gyomrukát tele szivják mézzel, a mi vérhast eredményezhet, vagy elhagyják téli fészüket s a kellő meleg hiányában megdermednek. Ezen kívül, a kaptár ajtaja nyitogatása alkalmával még hideg levegő is tolul a kaptárba, mi ugy a méheknek, mint a fiasításnak árthat.

Ki itatja a méheket az anyatermészetben? szólal föl Brumath, elszászi méhész. Senki és mégis kitelelnék baj nélkül és soha se pusztul ki a vad méh. Igen sokat mesterkedünk a méhekkel, az elmélet okán, hogy sokat okuljunk a gyakorlatban, a magunk kárán.

Vidék.

Szamosujvár, 1889. decz. 11.

Tekintetes Szerkesztő ur! Századunk jelszava mindenben a haladás. Eszmék eszmék mellett, küzdelmek küzdelmekkel szállanak sikra s győzelmükkel tért hoditnak az emberiség minden osztályában. Így van ez jól! Ha nemes a küzdelem célja: bármily csekély az eredmény, mégis megjutalmazza a fáradságot az a boldog öntudat, mely képes a parányi eredményt is a lelkesülés szemeivel óriássá növelni.

Kis városunkban, mely a jó és szép iránt mindig fogékony volt, felmerült az eszme egy méhész-kört alakítani. Ime itt a tér a küzdelemre; küzdeni kell a kezdettel, tetté kell varázsolni az ideálist és ime mit látunk? Kis városunkban ugy, mint a vidéken, szembetünő örömmel fogadják a megpendített eszmét, buzgó harcosaivá szegődnek annak, átlátva az erkölcsi hasznot, mit abból nyerhetnek.

Hogy az eszme hasznos, bővebben indokolni szükségtelen. Hisz mindig, mindenben az egylet az, mely elősegítője a haladásnak. Itt egymást felvilágosítva, eszméiket kicserélve, észrevétlenül közlik ismereteiket. Ez az, a mit egy egylet eszközöl. Városunkban és vidékünkön van sok méhész, kiknek mindenike igyekszik magának e kedves és kevés tőkebefektetéssel sokat jövedelmező foglalatosság által örömet, munkája közben ismereteket, tapasztalatokat szerezni; de ismeretei egyoldalúak, munkája meddő lesz, mert nincs alkalma, tere ez ismereteket kölcsönösen javítgatni a másokéval, a szerzett tapasztalatokat közölni másokkal, hogy így a végzett munka tökéletes le-

gyen. Ezt van hivatva elősegíteni e méhészkör, melynek legközelebbi alakulásáról van szerencsém örömmel értesíteni tks. Szerkesztő urat.

Hogy a tagok számáról tks. Szerkesztő ur tájékoztást nyerjen, van szerencsém az eddig aláírottak névjegyzékét közölni: Kovrig Simon orvos, Suciú László t. kép. tanár, Schilling Ottó kir. közjegyző, Voith Gergely népisk. tanító, Áján Joáchim kereskedő, Placsintár Kristóf kerekedő, Páll Kristóf kereskedő és okleveles méhész, Péterfi Gyula orsz. fegyint. tisztviselő, Vajna Károly orsz. fegyint. ellenőr, Papin János fegyint. lelkész, Todorán Endre könyvnyomdatulajdonos, Dumbráva László fegyint. tanító, Máthé György fegyint. tntitő, Boér János g. k. néptanító, Hodoreán János t. kép. tanár, Florián János birtokos, Páll Domokos méhész, Perint Jakab kereskedő, ifj. Turcsa Lukács rendőrbiztos, Aján Lukács kereskedő, László Antal kereskedő, Kirschner Izsák kereskedő, Lup Tivadar közgyám, Sáchin Márton kereskedő, Serlegi Dezső mérnök, Govrik J. Gergely tanár, Kupsa János g. k. tanító Dengeleg.

Vegyes közlemények.

— Kérelem. Lapunk jelen számával bezárván az évet: ismétellen felkérjük hátralékos tagjainkat, hogy esedékes tagsági díjait sziveskedjenek mihamarább beküldeni Gebhardt Döme pénztárnokhoz (Kolozsvár, post restant.)

Köreink is vegyék szives tudomásul e felkérést, hogy a lap szétküldésében ne legyen akadály; mert a választmány megállapodása értelmében az 1889-ik évről hátralékosoknak, januártól fogva a lapot nem küldjük, s miután fölös számú példányt januáron túl nem nyomtatunk, később nem szolgálhatunk az elmaradt számokkal.

Az új tagok sziveskedjenek legkésőbb január 15-ig jelentkezni.

Az elnökség.

— Lapunk alakja a jövő év január 1-étől fogva megváltozik. Az eddigi negyedrétt helyett nyolczadrét alakban fog megjelenni. Sok oldalról hangoztatott kívánságnak teszünk ez által eleget. Lapunk az új alakban nemcsak külsőleg tetszetősebb lesz, de úgy az olvasásra, mint a bekötésre is czélszerűbb.

— **Új méhész-körünk.** Örömmel értesítjük e helyütt is tagjainkat, hogy Szamosujvárt méhész-kör van alakulóban s miután az ottani értelmiség melegen felkarolta a nemes eszmét, immár semmi kétségünk se lehet az iránt, hogy a megalakulás rövid időn ténynyé válik. A méhészetnek számos barátja sorakozott már eddig is azon zászló alá, melyet Voith Gergely ottani tanító s a méhészet fáradhatatlan, lelkes bajnoka bontott ki. Az alakuló gyűlést a karácsonyi ünnepeken fogják megtartani, mely alkalomra egyletünk is képviselőt küld. Üdvözljük a nemes eszméért lelkesülő méhész-barátokat!

— **Figyelmeztetésül.** Több eset fordult elő, hogy tagtársaink lapunk egyes kimaradt számait csak hónapok mulva reclamálják. Felkérjük t. tagjainkat, hogy reclamációikat a lap kimaradása után mihamarább sziveskedjenek beküldeni egyletünk elnökségéhez, hol azonnal megtörténik az intézkedés.

— **A kereskedelmi muzeum időleges mézvására** november hóban megszűnt. Az el nem adott tárgyak, a mennyiben a kiállítók másként nem intézkedtek, az állandó kiállítás (kereskedelmi muzeum) helyiségében maradtak s csak azután lesznek átszállítva a tervezett állandó áru-csarnokba, ha a miniszter az októberi értekezlet megállapodását jóvá hagyja. Miután több oldalról intéztetett kérdés az elnökséghez, hogy miben áll az állandó áru-csarnok ügye? a kereskedelmi muzeum igazgatóságától vett eme értesítést sziveskedjenek tudomásul venni az érdekeltek. E fontos ügyben beálló újabb mozzanatokról sietni fogunk értesíteni tagtársainkat.

— **Új viasz-olvasztó.** Zareczky Tivadar új szerkesztű viasz olvasztót talált föl, mely, állítólag minden eddig ösmert hasonczélú készítménynél tökéletesebb. Egyletünk nem fog késni a kísérletezéssel s annak eredményéről értesítjük tagjainkat.

— **Méhészeti védtörvény Németországban.** Németország méhészegyletei egyhangulag sürgetik a méhészeti védtörvény megalkotását. Négy pontba foglalták javaslatukat, melyekre nézve a törvényhozás intézkedését kéri. E javaslat a mű-méz kiszorítása ellen van s általában megegyez a budapesti értekezlet e tárgy megállapodásával.

— **Új méhészeti dolgozat.** Megjelent és szerkesztőségünkbe beküldetett: „Baupläne für bienenwirtschaftliche Bauten“, írta Skach József mérnök. Braunschweig, 1889. A 30 oldalra terjedő dolgozat 38 színes fametszéssel van illusztrálva és több igen czélszerű és csinos méh-báz tervrajzával s leírásával találkozunk abban. Ajánljuk méhész-társaink figyelmébe.

— **Méhész dalok.** Eddig megelégedtek n méhészek azzal a dallal, mit a szorgalmas mézgyűjtők ezrei zummogtak puha szárnyaikkal. A Koerbs múltépe után most már az a szerencse is érte a méhészeket, hogy szobában is élvezhetik a méhek zummogását, hallhatják a kivonult rajok lélek emelő zenéjét s mindezt a zongora adja vissza, a Lipsceben legújabban megjelent „Imkerlieder“ ekben. Mire a méhészet tovább tökéletesedik: méhész-szonatákra, sőt tán még operákra is lehet kilátásunk.

— **Hibaigazítás.** Lapunk idei 3-ik számában a tagsági díjt fizetők névsorában Győrbiró Ignác helyett tévesen áll Győrbiró Frigyes; továbbá: a 22-ik számban a nyerők közül kimaradt: Sipos Gábor 70 szám; Szoboszlai Károly 57 szám.

A szerkesztő üzenetei.

— **M. J.** urnak. Kassa. Csiki J. János helyi gyárában minden nagyságban kapható múltép, tehát a kívánat szerinti is. E múltépek minden tekintetben kifogástalanok. — **V. G.** urnak. Szamosujvárt. Köszönjük szives tudósítását. Kívánságát teljesítettük. —

Szerkesztésért felelős: **Bodor László.**

Lapfelügyelő bizottság: **Álbu József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.**

Nyomatott Gámán János örököséinél Kolozsvárt. Bel-Középutcza Minorita-épület.

